

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

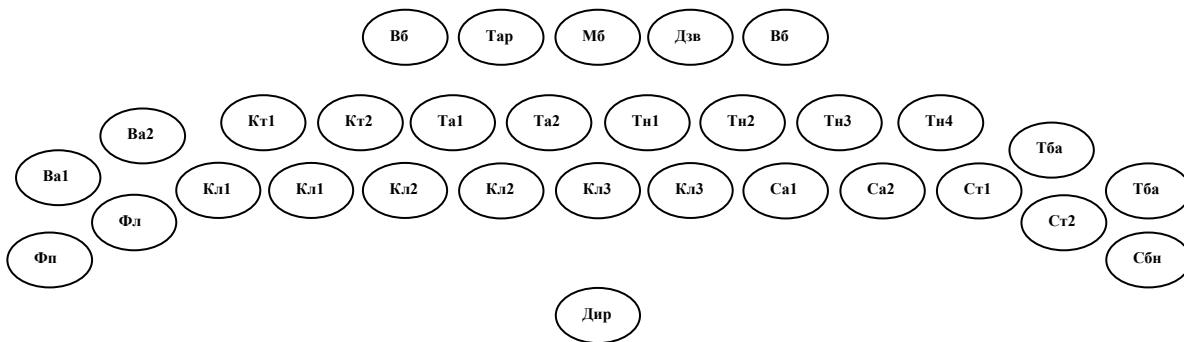
на допомогу диригентам та виконавцям у вивченні композиції «Українське попури № 3»

Дана композиція може бути використана на невеликих сценах та площадках. Рухи подані для оркестру кількістю 30 виконавців.

Скорочення: Дир – диригент, Фп – флейта пікколо, Фл – велика флейта, Кл – кларнет, Са – саксофон-альт, Ст – саксофон-тенор, Сбн – саксофон-баритон, Ва – валторна, Кт – корнет, Та – труба, Тн – тромбон, Тба – туба, Вб – великий барабан, Тар – тарілки, Мб – малий барабан, Дзв – дзвіночки.

Для зручності розучування композиції, музикантів оркестру ми будемо називати їхніми оркестровими партіями, номери тактів та метричні долі подаємо у цифрах. Інтервал та дистанція між музикантами – 2 кроки.

Оркестр шикується згідно схеми №1.

У перших двох тактах ніяких рухів не відбувається, музиканти виконують свої оркестрові партії не рухаючись. У 3 такті корнет 1 робить 4 кроки вперед, та розпочинає виконання свого соло (4 такт). У четвертому такті ніяких рухів не відбувається. У 5 такті корнет 1, з винуватим виглядом, знизує плечима. Всі інші, в тому числі й диригент, махають руками та головами з заперечливою інтонацією.

На першу долю 6 такту корнет 1 стає на своє місце. На першу долю 6 такту саксофон-альт робить крок вперед та виконує своє соло. У 7 такті музиканти знову виконують заперечливі рухи але вже на гру саксофона-альта, який також стоїть з винуватим виглядом. У 8 такті саксофон-баритон на першу долю такту робить крок вперед з одночасним виконанням свого соло, а саксофон-альт повертається на своє місце. У 9 такті музиканти та диригент знову виконують рухи з заперечливою інтонацією.

У 10 такті тромбон 1 виходить на 2 кроки вперед, та протягує руку в сторону диригента з заспокійливою інтонацією. Саксофон-баритон на першу долю 10 такту стає на своє місце.

У 11 такті на першу долю, з початком гри, тромбон 1 робить крок вліво, та переносить вагу тіла на ліву ногу, але ногу не приставляє, на третю долю такту переносить вагу тіла на праву ногу, також не приставляючи ноги. Три наступні

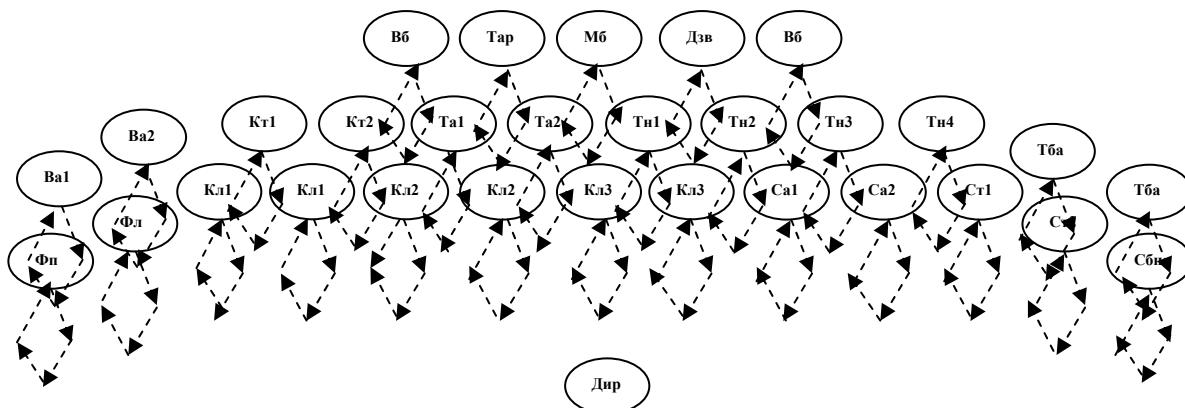
такти (12,13,14) він повторює ці рухи. В оркестрі в цей час відбувається поживалення зі схвальними вигуками та жестами.

У 15 такті всі музиканти оркестру на першу долю повторюють рухи тромбона1, він також продовжує виконувати ті самі рухи. Два наступні такти – 16 та 17 весь оркестр повторює ті самі рухи. При виконанні вищевказаних рухів потрібно слідкувати, щоб музиканти тримали музичні інструменти прямо, не опускаючи їх до долу.

У 18 такті на 3 метричну долю всі музиканти приставляють ногу та зупиняються. У 19 такті на першу долю весь оркестр робить крок по діагоналі, з поворотом корпусу на 45градусів, лівою ногою, на третю долю такту роблять крок по діагоналі правою ногою. На першу долю 20 такту всі виконавці приставляють ногу, з одночасним нахилом вперед (нахил слід виконати швидко й одразу повернутися у попереднє положення). На третю долю такту весь оркестр знову робить нахил вперед.

З першою долею 21 такту всі музиканти оркестру роблять крок по діагоналі назад з правої ноги, на 3 долю – крок назад по діагоналі лівою ногою (повертаються у попереднє положення на свої місця). На 1 та 3 долі 23 такту всі виконавці роблять нахил корпусу вперед (нахили знову слід виконати швидко).

Схема №2.

На 1 долю 23 такту весь оркестр робить нахил вперед, та на протязі 4 долів такту повільно підіймають інструменти (разом з випрямлянням корпусу) у верхнє положення. Інструменти, у даному випадку слід підняти, приблизно на 45 градусів.

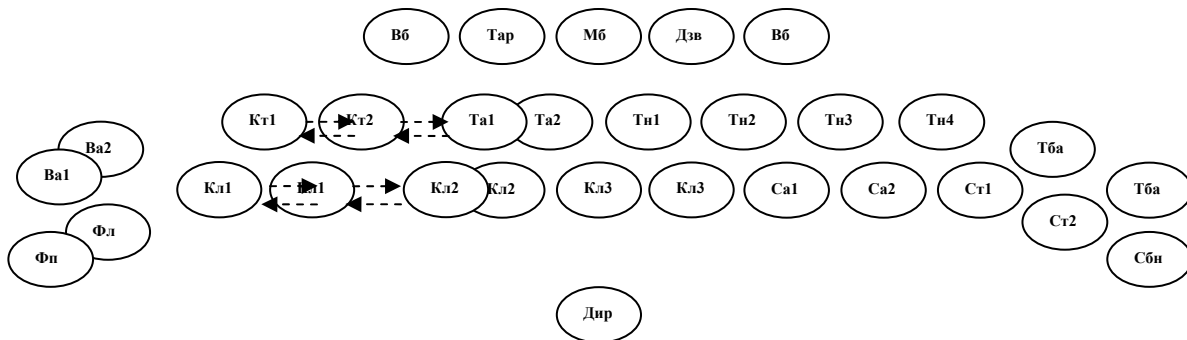
На 1 долю 24 такту весь оркестр опускає інструменти до долу.

З першою долею 25 такту кларнети1, корнети 1 та 2 піднімають інструменти. Валторна 2 та флейта роблять крок вправо, кларнет 2, труба 1 роблять крок вліво – візуально виділяють зону для рухів солістів.

На першу долю 26 такту кларнети 1, корнети 1 та 2 роблять крок лівою ногою в ліву сторону, на другу долю такту приставляють праву ногу до лівої (ногу слід зігнути в коліні імітуючи притуп, але не стукати ногою щоб не заважати грі). На третю метричну долю такту вони роблять крок правою ногою в право, на четверту

долю – приставляють ліву ногу до правої – повертаються на свої місця. Вказані рухи дані виконавці виконують впродовж наступних 7 тактів – з 26 по 32 такт включно.

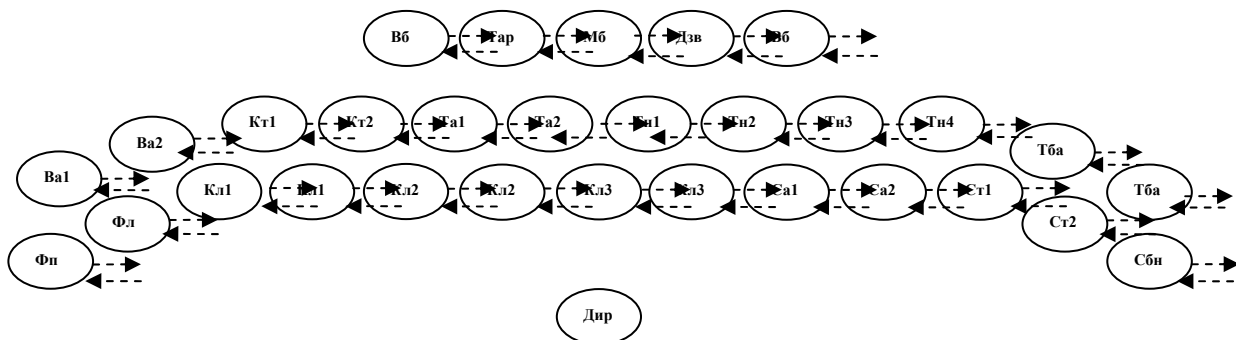
Схема №3.

У 27 такті всі інші музиканти оркестру на 3 долю такту підіймають інструменти для гри. На 4 долю такту, одночасно з грою, підіймають інструменти у верхнє положення. На першу долю наступного 28 такту швидко опускають інструменти до долу. 28 такт – без будь-яких рухів в оркестрі.

29 такт – всі одночасно підіймають інструменти на 3 долю такту. Флейта, валторна 2, труба 1 та кларнет 2 – стають на свої місця, одночасно з підняттям інструментів на 3 долю. З 30 по 33 такт всі музиканти оркестру повторюють рухи солістів – приставні кроки вліво та вправо. На четверту долю 33 такту всі музиканти, включно з солістами, приставляють ногу до ноги, та зупиняються.

Схема №4.

На 1 долю 34 такту всі музиканти оркестру підіймають інструменти по діагоналі у верхнє положення з одночасним поворотом корпусу вправо. На 1 долю 35 такту – повертаються у попереднє положення. На 1 долю 36 такту підіймають інструменти по діагоналі у верхнє положення, з одночасним поворотом корпусу вліво.

На 1 долю 37 такту всі виконавці опускають музичні інструменти вниз, з одночасним нахилом корпусу. На 2, 3, та 4 долі такту поступово (з кожною долею) підіймають інструменти «ривками», з нижнього до верхнього положення. На 1 долю

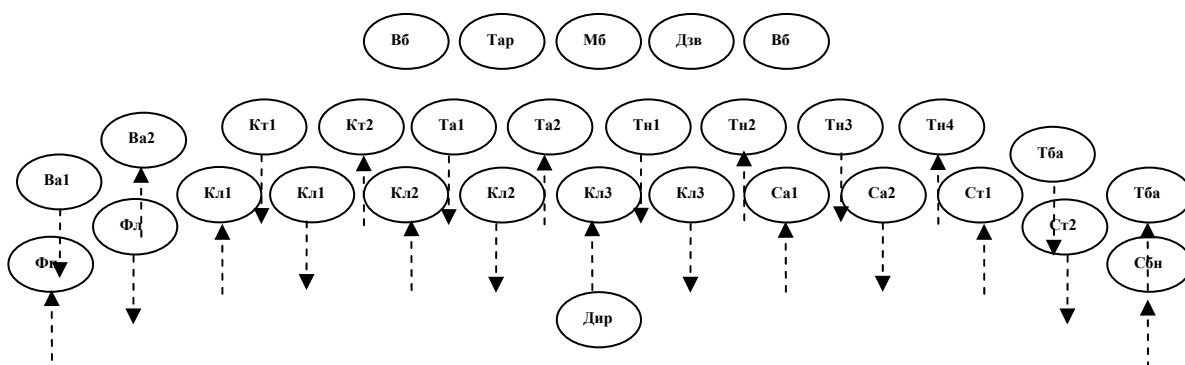
38 такту всі музиканти оркестру (крім ударної групи, яка продовжує виконання) опускають інструменти.

У 38 такті ніяких рухів не відбувається. У 39 такті на 1 долю тромбони підіймають інструменти. З початком гри (40 такт) тромбон 1 та тромбон 3 на 1 долю роблять напівприсяд з розведенням колін в сторони. На 3 долю такту – повертаються у попереднє положення. На 3 долю такту тромбон 2 та 4 повторюють рухи 1 та 3 тромбонів – на 1 долю роблять напівприсяд з розведенням колін в сторони, на 3 долю такту повертаються у попереднє положення. Дані рухи виконують впродовж наступних 7 тактів – з 40 по 47 такт включно.

У 43 такті на 1 долю всі інші музиканти оркестру підіймають інструменти. Наступні 3 такти (з 44 по 47) весь оркестр, за виключенням ударної групи, повторює рухи тромбоністів в наступній послідовності: на 1 долю такту присідають, на 3 долю приймають попереднє положення – флейта, кларнет 1(2), кларнет 2(2), кларнет 3(2), саксофон альт 2, саксофон тенор 2 – у першій шерензі. Валторна 1, корнет 1, труба 1, тромбон 1, тромбон 3, труба 1 – у другій шерензі. Всі інші музиканти в обох шеренгах присідають на третю долю такту, а на 1 долю повертаються у попереднє положення.

У 47 такті вищевказані рухи виконують тільки ті музиканти, що присідали на 1 долю такту, всі інші стоять не рухаючись.

Схема №5. У даній схемі стрілка означає присідання, а не напрямок руху.

Однією з альтернатив може бути пошереножне виконання даних рухів, з приєднанням шеренги ударних інструментів.

На 1 долю 48 такту всі виконавці оркестру переносять центр ваги тіла на ліву ногу, з одночасним підставлянням правої ноги в сторону (вправо), та відбиванням кожної долі такту носком ноги. Слід зауважити, що в даному русі вся вага тіла знаходиться на лівій нозі, що є обов'язковою умовою виконання рухів. Дані рухи музиканти виконують впродовж наступних 2-х з половиною тактів. На третю долю 51 такту всі музиканти оркестру приставляють ногу та одночасно опускають інструменти.

У 52 такті ніяких рухів в оркестрі не відбувається. На 1 долю 53 такту труби та корнети підіймають інструменти. На 1 долю 54 такту солісти, в даному випадку трубачі та корнетисти, роблять лівою ногою крок вперед. Одночасно згинають ногу

в коліні та переносять вагу тіла на ліву ногу, з нахилом корпусу вперед. На третю долю такту відхиляють корпус назад (ноги залишаються в тому ж положенні). На 1 долю наступного 55 такту нахиляють корпус вперед. На 3 долю такту приставляють ногу та випрямляють корпус (приймають оркестрову стійку).

На 1 долю 56 такту солісти роблять нахил корпусу вліво, та залишаються в такому положенні впродовж такту. На 1 долю 57 такту – виконавці роблять нахил корпусу вправо. На 1 долю 58 такту – знову нахил корпусу вліво. На 1 долю 59 такту солісти випрямляють корпус.

У 59 такті на 1 долю музиканти які мають гру у 60 такті підіймають інструменти. Всі інші виконавці, які не задіяні у виконанні 7 цифри композиції (трубачі та корнетисти також), підіймають інструменти перед собою, щось на кшталт зброї, або гітари, та повторюють ті самі рухи корнетистів та трубачів з 60 по 65 такт. На 1 долю 65 такту всі виконавці приймають оркестрову стійку.

На 1 долю 66 такту (2 четверті) всі виконавці відставляють праву ногу вправо, ставлячи її на носок. На 1 долю 67 такту починають відбивати прямою ногою (від бедра) кожен долю такту, допомагаючи собі носком. На 1 долю наступного 68 такту переносять праву ногу вперед, та продовжують відбивати кожен долю такту (також прямою ногою, не згинаючи її в коліні). На 1 долю 69 такту знову відставляють праву ногу вправо, з відбиванням кожної долі, і так далі. Дані рухи музиканти оркестру виконують з 67 по 72 такти включно. На 1 долю 73 такту всі виконавці приставляють ногу та стоять не рухаючись. Флейти та кларнети на 1 долю підіймають інструменти для виконання наступної цифри.

На 1 долю 74 такту флейти та кларнети повертають інструменти, разом з корпусом, вліво – у напрямку саксофонів, виконуючи гру в такому положенні 74, 75, 76 та 77 такти.

На 1 долю 74 такту група саксофонів на кожен метричну долю такту починає переносити вагу тіла з однієї ноги на іншу, не згинаючи ноги в колінах. При цьому ступні ніг знаходяться разом. В даних рухах також приймає участь таз. Дані рухи виконавці виконують по 77 такт включно.

На 1 долю 77 такту корнети, труби та тромбони підіймають інструменти. На 1 долю 78 такту флейти, кларнети та саксофони підіймають обидві руки догори (інструменти у правій руці), та разом з цілим оркестром повторюють рухи групи саксофонів у попередніх чотирьох тактах. Слід зауважити, що виконавці які не беруть участі у виконанні даної цифри, себто мають паузи, також виконують вищевказані рухи.

У 81 такті на 3 метричну долю всі музиканти оркестру припиняють рухи.

На 1 долю 82 такту всі музиканти оркестру відставляють праву ногу вправо, та переносять центр ваги тіла на неї. В наступному 83 такті переносять центр ваги тіла на ліву ногу, не приставляючи ноги. Дані рухи виконавці виконують по 88 такт включно. У 89 такті всі музиканти оркестру приставляють ліву ногу до правої.

На 1 долю 90 такту всі виконавці роблять невеликий крок (до 30 см.) вліво з лівої ноги. На 2 долю такту приставляють праву ногу до лівої. На 3 долю знову крок вліво. На 4 долю – приставляють праву ногу до лівої.

На 1 долю 91 такту – продовження руху вліво таким самим чином на протязі трьох долів. На 4 долю 91 такту всі виконавці закидають праву ногу за ліву та ставлять її на п'ятку, одночасно з нахилом корпусу по-діагоналі назад.

З першою долею 92 такту виконують рух приставними кроками в зворотному порядку, починаючи рух з правої ноги. Знову кожна метрична доля – один крок, та приставний крок. Слід зауважити, що рухи мають бути швидкими та чіткими, так-як темп виконання – швидкий.

На 1 долю 93 такту – продовження руху вправо таким самим чином на протязі трьох долів. На 4 долю 93 такту всі виконавці закидають ліву ногу за праву назад, з одночасним нахилом корпусу по-діагоналі вперед.

Наступні 4 такти (реприза) виконавці виконують ті ж самі рухи.

На протязі 94 такту всі музиканти оркестру, включно з ударною групою, яка не присідає, а згинається до можливого положення, присідають навпочіпки. Виконавці починають «гойдатися», посилюючи та послаблюючи напруження в стопах ніг, при цьому не пошкодивши амбушюра. Виконання 12 цифри буде дещо важким, але можливим. Даний прийом, за рахунок своєї незвичності, має успіх у глядачів.

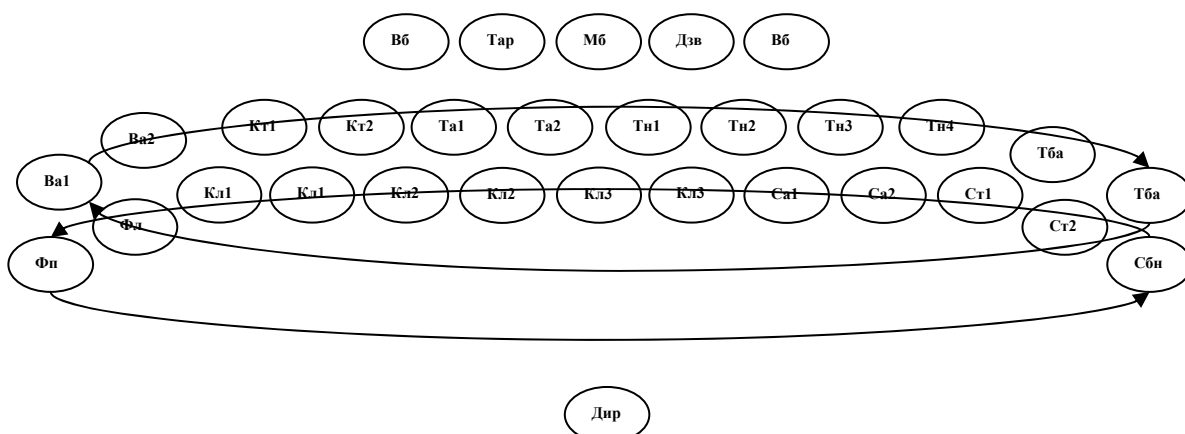
На протязі 101 такту музиканти починають підійматися з «сидячого» положення в оркестрову стійку, яку приймають всі одночасно на першу долю 102 такту.

На 1 долю 103 такту всі музиканти першої шеренги, починають рух з лівої ноги, закидаючи її за праву (так званий закид, або захльост), при цьому розвертають нижню частину тіла в праву сторону. Верхню частину тіла, від поясу, виконавці тримають завжди розвернутою до глядачів, в яку б сторону не рухалися. Музиканти 2 шеренги починають рух з правої ноги, закидаючи її за ліву ногу, при цьому розвертають нижню частину тіла в ліву сторону.

Один крок – дві метричні долі такту. Виконавці рухаються по еліпсоподібній траєкторії на протязі наступних 7 тактів. Фактично в шикуванні оркестру йде переміна флангів. Музиканти оркестру роблять 15 кроків, на 16 кроці – 3 доля 110 такту виконавці приставляють ногу. Рух показаний на схемі №6.

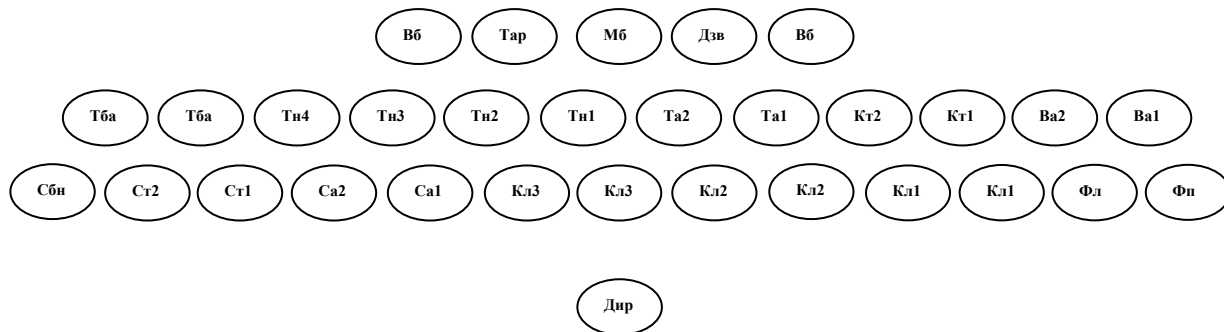
При виконанні даних рухів музиканти оркестру мають бути уважними, щоб не зіткнутись, та не пошкодити амбушюр та інструменти. Особливу увагу слід приділити виконавцям що стоять по краях шикування (туба та саксофон баритон) щоб не допустити зіткнень.

Схема №6.

Дані перешикування мають привести до наступного положення виконавців оркестру.

Схема №7.

На 1 долю 111 такту в оркестрі не відбувається ніяких рухів. На 3 долю такту всі музиканти оркестру підіймають ліву ногу (якомога вище) з закидом в праву сторону. На першу долю 112 такту опускають ногу вниз. На 3 долю 112 такту підіймають праву ногу, з закидом в ліву сторону. На 1 долю 113 такту – опускають ногу. Дані рухи музиканти оркестру виконують по 117 такт включно. До даних рухів також може приєднатись диригент оркестру, для надання яскравості моменту (звісно ж з поворотом до глядачів).

У 118 такті музиканти оркестру припиняють будь-які рухи, приймаючи оркестрову стійку.

На 1 долю 119 такту всі музиканти оркестру роблять нахил корпусу вперед, та опускають інструменти додолу. Підіймають інструменти, та випрямляють корпус на 3 долю 120 такту.

У 121 такті, після закінчення гри, на 4 метричну долю такту, швидко (в темпі виконання) підіймають обидві руки догори, з одночасним викриком «Гей»!

Після виконання композиції доцільно буде покинути місце виступу бадьоро та одночасно, бажано під виконання маршу або ритмічної музики, щоб залишити про виступ хороше враження.

<https://www.youtube.com/watch?v=sKmf2j85QhY> – відео групи «Гуцул Бенд» буде корисним при вивченні дефіле.

Степан Єднак